

Evangelium, kultur og virkelighetsoppfatning

Jeg avsluttet min leder i NOTM nr. 2/97 med å love at også foreliggende nummer ville bringe bidrag til temaet *evangelium og kultur*. Det har i mange sammenhenger de senere årene vært fokusert på at vi i Norge åpenbart befinner oss i et betydelig kulturskifte. Ett eksempel er den påtagelige interessen for religiøsitet både av eldgammelt og nytt merke, gjerne med animistiske, magiske og okkulte under- og overtoner. Det er ikke «in» i postmodernismens klima å forfekete en materialistisk og positivistisk virkelighetsoppfatning. Virkeligheten synes for stadig flere å være rikere og farligere og mer spennende og uforklarlig enn som så.

I denne situasjonen er vi i kirke og misjon etterhvert kommet til den sannhetens erkjennelse at også vi har vist oss som opplysnings-tidens barn i større grad enn vi gjerne har villet tro. Vi har forstått og formidlet evangeliet ut fra filosofisk-kulturelle forutsetninger som slett ikke er uproblematiske. Det er noe kristne i andre kulturer andre steder i verden lenge har prøvd å fortelle oss. Vesentlige elementer i deres egen kulturelle kontekst som for oss har fortont seg fremmed, har vi ikke maktet å forholde oss til på en innsiktsfull og tillitvekkende måte. Dette er ved å endre seg. I enkelte kretser har det endret seg i den grad at en synes på vei til å falle i ei ny grøft. Interessen for å identifisere og eksorsere demoner, for eksempel, er blitt så sterk at ens budskap snarere står i fare for å bekrefte en animistisk virkelighetsoppfatning enn å befri fra ondskapens makt.

I sin artikkel «Okkultismen og kirken. Kan vi lære noe av den afrikanske erfaring?» (NOTM nr.2, 1993) avsluttet Tore Laugerud slik:

Det har vært påpekt at når nyreligiøsiteten griper tilbake til animistiske religioner, kan kirka gripe tilbake til sin antikke historie.

Jeg er enig, og vil tilføye: Den kan også vende seg mot unge søsterkirkers erfaringer i førmoderne kulturer i dag. Ofte vil en finne en forbausende samtidighet til NT/oldkirken. Når begge deler gjøres samtidig, vil de unge kirkers erfaringer kaste lys over NT/patristikken og omvendt. I dette spennende feltet er det mye å hente for vestlig teologi og kirkeliv.

.... gripe tilbake til kirkens antikke historie og til søsterkirkers erfaringer. I dette nummeret vil vi gjøre begge deler. Vi vil gjøre det for å kaste lys over et moment i evangeliets møte med kulturen som fortøner seg (alt for) fremmed for oss: demoniet og eksorsismen. Hans Austnaberg bringer i grundig norsk oversettelse et lengre «autentisk vitnemål» fra gassisk kirkeliv i gassisk kulturell kontekst. Beretningen skal stå der, ikke som et interessant kuriosum, men som uttrykk for en aktuell virkelighetsoppfatning som utfordrer til fornyet teologisk og missiologisk arbeid.

Oskar Skarsaune presenterer deretter et tankevekkende apropos fra kirkens antikke historie. Et tankevekkende apropos ikke bare til vitnesbyrdet fra Madagaskar, men også til vår vestlige og norske situasjon. Demoni i besettelsens form, er det «helt uten relevans i vår nyreligiøse tidsalder der man leker med åndene - der en bestemt form for hedenskap er på veg tilbake?», spør Skarsaune og svarer: «Jeg tror ikke det.»

Ove Gustafssons artikkel om Rhema-bevegelsens fremstøt i Sentral-Europa handler om en annen sak, men også den er et konkret missiologisk bidrag til temaet evangelium og kultur. Artikkelen er en statusrapport fra et svensk forskningsprosjekt som undersøker hva som skjer i møte mellom fremgangsteologi av moderne, vestlig-kulturelt kaliber, og tradisjonelle pinsemiljøer i en sentral-europeisk kulturell kontekst. Bidraget er interessant både fordi det kommer fra frikirkelig hold - og slike har vi dessverre ikke for mange av i NOTM, og fordi det dokumenterer forhold omkring evangelium-kultur problematikken i Europa som har avstedkommet sterke og sprikende menings-tringer, men hittil lite av forskningsbasert kunnskap.

Endelig bringer Tormod Engelsen oss, i vår faste nr. 3-spalte, à jour på utviklingen innenfor den internasjonale Lausanne-bevegelsen.

Jan-Martin Berentsen